Openbaar Zaaknummer: 80744

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Discriminatierapportage Wijchen 2021

Kernboodschap
U ontvangt een indruk van de aard en omvang van discriminatiemeldingen in de gemeente Wijchen en de politie-eenheid Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel). Dit op basis van de verslagen over de meldingen discriminatie in 2021.

Toelichting
De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) verplicht gemeenten om een onafhankelijke en deskundige antidiscriminatievoorziening (ADV) te hebben. De ADV's behandelen discriminatieklachten, registreren die en rapporteren daarover aan de gemeente. Vizier voert dit uit voor de gemeente Wijchen.
Vizier biedt de verslagen aan over de discriminatiemeldingen die zijn gedaan in 2021 over de regio en de gemeente Wijchen.
In deze informatienota een overzicht van de belangrijkste bevindingen.

Regionale rapportage; Monitor Discriminatie 2021 Oost-Nederland
In de regionale monitor (bijlage 1, Monitor Discriminatie 2021 Oost-Nederland, mei 2022) zijn de discriminatiecijfers van 2021 voor Gelderland en Overijssel samengebracht. Dit is een gezamenlijke uitgave van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's), politie-eenheid Oost-Nederland en het arrondissementsparket Oost-Nederland. Ook het College van de Rechten van de Mens heeft informatie beschikbaar gesteld.

Wat opvalt is dat de coronapandemie in 2021 grote invloed heeft op de meldingen die in Oost-Nederland zijn geregistreerd. In de regionale cijfers van 2021 is bijna 40% van de meldingen coronagerelateerd. Mensen ervoeren discriminatie in verband met vaccinaties, coronatoegangsbewijzen en de mondkapjesplicht (vooral de medische uitzondering daarop). Die invloed van corona op de cijfers is een groot verschil met eerdere jaren.

Er is een toename van het totaal aantal meldingen bij alle meldpunten. Bij het College voor de Rechten van de Mens is het aantal verzoeken met 20% procent gestegen ten opzichte van 2020. Bij de politie stijgt het aantal meldingen elk jaar met zo'n 5%. Bij de ADV's is het aantal meldingen ten opzichte van vorig jaar licht gestegen.

Discriminatiegronden van meldingen regionaal
- Bij de ADV's komt in Oost-Nederland de discriminatiegrond 'niet-wettelijk' verreweg het meest voor. Het kan dan gaan om meldingen over bijvoorbeeld persoonlijke overtuiging/mening, sociale status, opleidingsniveau en overige uiterlijke kenmerken zoals bijvoorbeeld een tatoeage. Maar voor 2021 geldt dat veel van deze meldingen betrekking hebben op vaccinatie en het coronatoegangsbewijs.
  Daarnaast komt de discriminatiegrond herkomst/huidskleur bij de ADV's ook zeer veel voor.
- Bij de registratie door de politie Oost Nederland springt de discriminatiegrond herkomst/huidskleur eruit, gevolgd door seksuele gerichtheid.
- Bij het College voor de Rechten van de Mens springen handicap/chronische ziekte en herkomst/huidskleur eruit. Daarna komen de gronden leeftijd en geslacht.

Maatschappelijke terreinen van meldingen regionaal
Discriminatie kan overal voorkomen waar mensen elkaar ontmoeten. We zien:
- Bij de ADV's ook weer de invloed van corona terug bij het hoge aantal meldingen over commerciële dienstverlening (winkels) en collectieve voorzieningen (overheid en ziekenhuizen). Verder zijn er veel meldingen op de arbeidsmarkt.
- De politie registreert geen terreinen.
- Het College voor de Rechten van de Mens registreerde de meeste behandelverzoeken op het terrein van goederen en diensten, gevolgd door de arbeidsmarkt.

Rapportage Vizier over de gemeente Wijchen
Het aantal meldingen in relatie tot de gemeente Wijchen staat in de Rapportage Discriminatie 2021 Gemeente Wijchen (bijlage 2, uitgave van Vizier-Oost, mei 2022). Het gaat om meldingen over gevoelens van uitsluiting, onderscheid en discriminatie. Lang niet altijd wordt een procedure doorlopen om dit ook juridisch vast te laten stellen.

In relatie tot de gemeente Wijchen zijn er in 2021 bij Vizier in totaal 15 registraties van meldingen van discriminatie. Van die 15 registraties betrof het:
- 9 keer een melding van een inwoner over een voorval op het grondgebied van Wijchen
- 2 keer een melding van een niet-inwoner over een voorval in Wijchen
- 4 keer een melding van een inwoner over een voorval buiten de gemeente.

In de jaren ervoor waren in relatie tot Wijchen in 2020 13 meldingen bij Vizier en in 2019 ging het om 8 meldingen.

Ook bij de meldingen in Wijchen zien we de invloed van de coronapandemie terug. Met betrekking tot de voorvallen binnen de gemeente valt het mee (1 melding is corona-gerelateerd). Maar daarnaast waren er 3 coronagerelateerde meldingen van inwoners over een voorval buiten de gemeente.

Discriminatiegronden van de meldingen in de gemeente Wijchen
Meldingen worden door ADV's geregistreerd op basis van een aantal discriminatiegronden. Een registratie van een grond wordt gedaan op basis van de inhoud van een melding voordat onderzoek is gedaan. Een registratie van een bepaalde grond hoeft om die reden niet te betekenen dat er ook in juridische zin sprake is van discriminatie op deze grond.

Een melding kan soms gaan om meerdere discriminatiegronden, dat is in 2021 in Wijchen 1 keer het geval.
In 2021 was er met betrekking tot Wijchen:
- 3 meldingen antisemitisme, waarbij het 2 keer ging om een voorval in de gemeente en 1 keer om een melding van een inwoner over een voorval in een andere gemeente
- 3 meldingen over een voorval in de gemeente met betrekking tot herkomst, huidskleur
- 2 meldingen met betrekking tot geslacht, waarvan 1 keer in de gemeente en 1 keer een inwoner over een voorval in een andere gemeente
- 2 meldingen met betrekking tot handicap/chronische ziekte, waarvan 1 keer in de gemeente en 1 keer in een andere gemeente
- 1 melding met betrekking tot arbeidsduur

- 1 melding met betrekking tot leeftijd door een inwoner over een voorval buiten de gemeente
- 4 keer een melding in de categorie niet-wettelijk, waarvan 2 keer in de gemeente.

De wijze van discriminatie betrof vooral omstreden behandeling (10 keer) of vijandige bejegening (5 keer). Een keer was er sprake van het melden van geweld.

In driekwart van de gevallen bestond de klachtbehandeling door Vizier uit het verstrekken van advies/informatie. Daarnaast werd er ook een keer ondersteuning gegeven door beïnvloeding beleid, dan wel bemiddeling, ofwel bijstaan in een procedure of doorverwijzing.

In de rapportage worden door Vizier, ter illustratie van de complexiteit, drie casussen geschetst zoals die zich in 2021 voordeden in de gemeente Wijchen.
Vizier bood ondersteuning bij een melding over het ervaren van antisemitisme. Vizier begeleidde de melder en onderhield contacten met de gemeente, de politie en het Openbaar Ministerie.
Ook begeleidde Vizier een melder die aanliep tegen een nieuwe regel van een sportschool, die lastig te combineren leek met zijn chronische ziekte.
Verder wordt ingegaan op een melding over een wandelgebied dat plotseling niet meer toegankelijk was voor rolstoelgebruikers.

Maatschappelijke terreinen van de meldingen in de gemeente Wijchen
Met betrekking tot meldingen over een situatie binnen de gemeente Wijchen:
- 2 meldingen van inwoners over een voorval in de collectieve sector
- 2 meldingen van inwoners op de terreinen buurt/wijk
- 2 meldingen van inwoners op het terrein van de commerciële dienstverlening
- 2 meldingen van inwoners op het terrein van de openbare ruimte
- 1 melding van een inwoner op het terrein van sport
- 1 melding van een niet-inwoner over een voorval in Wijchen op het terrein van de arbeidsmarkt
- 1 melding van een niet-inwoner die op 'overig maatschappelijk terrein' is geregistreerd.

Met betrekking tot meldingen van inwoners over een andere gemeente (in een geval is er sprake van 2 discriminatiegronden op hetzelfde maatschappelijke terrein):
- 1 melding van een inwoner op het terrein van het onderwijs over een voorval buiten de gemeente
- 3 keer een melding van een inwoner over een voorval in de collectieve sector buiten de gemeentegrenzen.

Registraties politie gemeente Wijchen
De meldingen van de politie geven weer hoe vaak er bij de politie een melding en/of aangifte is gedaan over een feit waar discriminatie vermoedelijk een rol speelt. Bij de politie zijn er in 2021 16 discriminatie-incidenten geregistreerd. In 2020 waren dit er 4 en in 2019 waren dit er 18.

Duiding, melden en zichtbaarheid
De gerapporteerde cijfers geven een indruk van de aard en omvang. De cijfers geven een beeld van het aantal mensen dat discriminatie heeft ervaren/in aanraking is geweest met discriminatie én daarbij de hulp van de politie en/of de ADV heeft ingeschakeld.
Bij de analyse van de aantallen is enige terughoudendheid gepast omdat deze geen compleet beeld geven van de totale omvang. Veel ervaringen met discriminatie worden niet gemeld en blijven daarom buiten het beeld van deze cijfers. Ook zijn meldingen

subjectief van aard: sommige incidenten worden als discriminatie ervaren terwijl daar juridisch gezien geen sprake van is. Daartegenover staan incidenten die juridisch gezien juist wel discriminatoir van aard zijn, maar waarvan mensen zich niet altijd bewust zijn. Er zijn verschillende redenen waarom mensen niet melden: mensen willen niet stil blijven staan bij negatieve ervaringen of ze willen niet als slachtoffer gezien of bestempeld worden door anderen. Of men kan angst hebben voor de mogelijk negatieve gevolgen van een melding, geen vertrouwen hebben in het doen van een melding of aangifte of de weg niet weten om een melding te kunnen doen.

Het is belangrijk dat de voorziening ADV in de gemeente zichtbaar is. Mensen moeten de weg weten naar de ADV Vizier. Vizier hecht daarom veel waarde aan het contact met en de input van de ambassadeur uit de gemeenteraad, de heer M. Lukkezen. Ook de ambassadeur heeft in mei 2022 de verslagen van Vizier over 2021 ontvangen. In 2021 heeft Vizier kennis gemaakt met en een presentatie gegeven aan mentoren van het Maas Waal College Wijchen. Vizier wijst ook op het belang van de gezamenlijke betrokkenheid van Vizier en gemeente bij het antidiscriminatieproject ‘Campagne Allemaal anders 100% Wijchen’. De campagne is afgesloten met de ondertekening van een gedragscode door gemeente, Meervoormekaar, Vluchtelingenwerk, Vizier en Butterfly Upcycling.

Vervolg
In de tweede helft van 2023 wordt de raad geïnformeerd over de discriminatiecijfers van 2022 door middel van een volgende rapportage van Vizier.

Geheimhouding
Niet van toepassing.